

PRAVILNIK

O STANDARDIMA I POSTUPKU ZA SPOLJAŠNJU PROVERU KVALITETA VISOKOŠKOLSKIH USTANOVA

("Sl. glasnik RS", br. 106/2006, 73/2011, 101/2012, 103/2012 - ispr. i 13/2014)

Član 1

Ovim pravilnikom utvrđuju se standardi i postupak za spoljašnju proveru kvaliteta visokoškolskih ustanova.

Standardi iz stava 1. ovog člana odštampani su uz ovaj pravilnik i čine njegov sastavni deo.

Član 2

Postupak spoljašnje provere kvaliteta visokoškolske ustanove pokreće komisija za akreditaciju i proveru kvaliteta (u daljem tekstu: Komisija) prema godišnjem planu poslova, po posebnom nalogu Nacionalnog saveta za visoko obrazovanje (u daljem tekstu: Nacionalni savet), na zahtev samostalne visokoškolske ustanove ili ministra nadležnog za poslove visokog obrazovanja (u daljem tekstu: ministar).

Član 3

U ime samostalne visokoškolske ustanove zahtev za spoljašnju proveru kvaliteta podnosi stručni organ.

Zahtev za spoljašnju proveru kvaliteta treba da sadrži: podatke o podnosiocu zahteva i obrazloženje zahteva.

Član 4

Komisija pribavlja dokumentaciju potrebnu za sprovođenje postupka spoljašnje provere kvaliteta od visokoškolske ustanove koja je subjekt spoljašnje provere kvaliteta.

Dokumentacija iz stava 1. ovog člana sadrži:

- naziv, sedište, odgovorno lice (rektor, dekan, direktor);
- akt o osnivanju i izdate dozvole za rad;
- studijske programe koje izvodi;
- izveštaj o samovrednovanju;

- plan rada najmanje za tekuću i narednu godinu i izveštaj o radu u prethodnoj godini;
- podatke o studentima;
- podatke o upisnoj politici: kriterijumi i način rangiranja i upisa kandidata;
- podatke o nastavnom osoblju;
- podatke o biblioteci i informatičkoj opremi;
- podatke o prostoru i opremi: dokazi o vlasništvu/zakupu, dokazi o urbanističkim uslovima, podatke o površini, strukturi prostora i podatke o tehničkoj opremi (broj, namena, starost);
- bilans stanja i uspeha za prethodnu godinu, finansijski plan za tekuću i narednu godinu, izveštaj o poslovanju sa izvorima finansiranja i načinom upotrebe finansijskih sredstava.

Visokoškolska ustanova dostavlja dokumentaciju iz stava 2. ovog člana u roku od 15 dana od dana prijema zahteva Komisije.

Član 5

Ministarstvo nadležno za poslove visokog obrazovanja (u daljem tekstu: Ministarstvo) vrši proveru kompletnosti dostavljene dokumentacije iz člana 4. stav 2. ovog pravilnika.

U slučaju kada visokoškolska ustanova ne dostavi svu potrebnu dokumentaciju, Ministarstvo upućuje zahtev visokoškolskoj ustanovi da kompletira dokumentaciju.

Rok za dostavljanje potrebne dokumentacije je osam dana od dana prijema zahteva Ministarstva.

Član 6

Radi utvrđivanja činjenica od značaja za ocenu ispunjenosti standarda za spoljašnju proveru kvaliteta visokoškolske ustanove, Komisija obrazuje potkomisiju u čijem sastavu su najmanje dva člana Komisije i jedan student sa lista studenata koju, u skladu sa svojim opštim aktom, utvrđuje Studentska konferencija univerziteta Srbije, odnosno Studentska konferencija akademija strukovnih studija Srbije.

Student učestvuje u radu potkomisije iz stava 1. ovog člana bez prava odlučivanja.

U sastavu potkomisije iz stava 1. ovog člana može biti i lice stručno za odgovarajuću oblast, koje Komisija određuje sa liste privrednika, koju utvrđuje Privredna komora Srbije u skladu sa svojim opštim aktom.

U sastavu potkomisije iz stava 1. ovog člana može biti i međunarodni ekspert u slučaju kada se obavlja spoljašnja provera kvaliteta univerziteta i akademija strukovnih studija.

Student iz stava 1. ovog člana, lice stručno za odgovarajuću oblast iz stava 3. ovog člana i međunarodni ekspert iz stava 4. ovog člana, imaju pravo na naknadu za rad u potkomisiji, u skladu sa aktom Nacionalnog saveta za visoko obrazovanje.

Naknada iz stava 5. ovog člana isplaćuje se iz sredstava iz kojih se, u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju, finansira rad Komisije.

Član 7

Komisija na predlog potkomisije iz člana 6. ovog pravilnika određuje dva recenzenta radi analize i ocene rezultata samovrednovanja i ocenjivanja kvaliteta visokoškolske ustanove (u daljem tekstu: samovrednovanje visokoškolske ustanove).

Svaki recezent analizira dokumentaciju koju je dostavila visokoškolska ustanova i ocenjuje:

- da li je samovrednovanje visokoškolske ustanove izvedeno na osnovu standarda za samovrednovanje visokoškolske ustanove;
- koji su standardi pri samovrednovanju visokoškolske ustanove ispunjeni u celini, koji delimično i koji nisu ispunjeni;
- koje su oblasti delovanja visokoškolske ustanove u kvalitativnom smislu zadovoljavajuće, koje su delimično zadovoljavajuće i koje su nezadovoljavajuće.

O izvršenoj analizi iz stava 2. ovog člana recenzent podnosi potkomisiji izveštaj, koji sadrži ocenu ispunjenosti standarda za spoljašnju proveru kvaliteta visokoškolske ustanove i predlog mera za otklanjanje uočenih slabosti.

Član 8

Potkomisija utvrđuje činjenice od značaja za spoljašnju proveru kvaliteta visokoškolske ustanove neposrednim uvidom u rad te visokoškolske ustanove, a o dolasku obaveštava visokoškolsku ustanovu 15 dana pre planiranog dolaska.

Visokoškolska ustanova je dužna da potkomisiji obezbedi sve tražene podatke i informacije kao i slobodan pristup i uvid u nastavni proces i proces upravljanja.

Nakon sprovedenog neposrednog uvida, potkomisija sačinjava izveštaj koji sadrži ocenu ispunjenosti standarda za spoljašnju proveru kvaliteta visokoškolske ustanove i predlog mera za otklanjanje uočenih slabosti.

Član 9

Na osnovu izveštaja recenzenata iz člana 7. stav 3. ovog pravilnika i izveštaja potkomisije iz člana 8. stav 3. ovog pravilnika, potkomisija sačinjava završni izveštaj o spoljašnjoj proveru kvaliteta visokoškolske ustanove i dostavlja ga Komisiji u roku od dva meseca od izvršenja neposrednog uvida u rad visokoškolske ustanove.

Izveštaj iz stava 1. ovog člana sadrži:

- analizu i ocenu ispunjenosti standarda za spoljašnju proveru kvaliteta visokoškolske ustanove;
- nedostatke u pogledu ispunjenosti standarda za spoljašnju proveru kvaliteta visokoškolske ustanove;
- predloge i sugestije za poboljšanje kvaliteta visokoškolske ustanove.

Član 10

Komisija na sednici razmatra završni izveštaj potkomisije o spoljašnjoj proveri kvaliteta visokoškolske ustanove i izjašnjava se o njemu glasanjem.

Izveštaj je usvojen kada za njega glasa više od polovine ukupnog broja članova Komisije.

Ukoliko Komisija ne usvoji završni izveštaj potkomisije, naložiće potkomisiji da dopuni završni izveštaj u skladu sa primedbama i sugestijama Komisije, u roku koji ne može biti kraći od tri meseca.

Komisija dostavlja izveštaj iz stava 2. ovog člana: Nacionalnom savetu, Ministru i samostalnoj visokoškolskoj ustanovi koja je bila subjekt spoljašnje provere kvaliteta u roku od 15 dana od dana usvajanja.

Član 11

Na osnovu izveštaja Komisije iz člana 10. stav 2. ovog pravilnika Nacionalni savet utvrđuje rezultat spoljašnje provere kvaliteta visokoškolske ustanove.

Član 12

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".

STANDARDI ZA SPOLJAŠNJU PROVERU KVALITETA VISOKOŠKOLSKIH USTANOVA

Standard 1: Korišćenje rezultata samovrednovanja visokoškolske ustanove

Spoljašnja provera kvaliteta polazi od rezultata samovrednovanja visokoškolske ustanove.

U postupku spoljašnje provere kvaliteta visokoškolske ustanove, prvo se sagledava i analizira postupak samovrednovanja visokoškolske ustanove, i to:

- kvalitet samovrednovanja: da li su u postupku samovrednovanja primenjeni standardi za samovrednovanje visokoškolske ustanove;
- rezultat samovrednovanja: da li su u postupku samovrednovanja utvrđeni nedostaci koji upućuju na nedovoljan nivo kvaliteta visokoškolske ustanove.

Ukoliko je samovrednovanje sprovedeno u skladu sa standardima za samovrednovanje i ukoliko rezultati samovrednovanja ukazuju na visok nivo kvaliteta visokoškolske ustanove, obuhvat spoljašnje provere kvaliteta može biti ograničen.

Ukoliko samovrednovanje nije sprovedeno u skladu sa standardima za samovrednovanje i ukoliko rezultati samovrednovanja ukazuju na nizak nivo kvaliteta visokoškolske ustanove, spoljašnja provera kvaliteta je sveobuhvatna.

Standard 2: Metod spoljašnje provere kvaliteta

Spoljašnja provera kvaliteta zasniva se na proveru ispunjenosti utvrđenih i objavljenih standarda kvaliteta visokoškolske ustanove i njenih programa.

Spoljašnja provera kvaliteta sprovodi se upoređivanjem stvarnog stanja u pogledu ispunjavanja standarda za spoljašnju proveru kvaliteta u visokoškolskoj ustanovi sa standardima.

Standardi koji se koriste u spoljašnjoj proveru kvaliteta moraju biti doneti u postupku koji podrazumeva uključivanje svih zainteresovanih strana.

Standardi koji se koriste u spoljašnjoj proveru kvaliteta moraju biti unapred poznati visokoškolskim ustanovama.

Kvalitet rada visokoškolske ustanove i kvalitet programa utvrđuje se:

- proverom postupka i rezultata samovrednovanja visokoškolske ustanove;
- neposrednim uvidom u stanje visokoškolske ustanove i njene programe.

Standard 3: Oblasti spoljašnje provere kvaliteta

Spoljašnja provera kvaliteta obuhvata proveru ispunjenosti standarda kvaliteta u unapred definisanim oblastima.

Spoljašnja provera kvaliteta obavlja se u oblastima:

- nastava;
- nastavno osoblje;
- istraživanje;
- ocenjivanje studenata;
- udžbenici i literatura;
- biblioteka i informacioni resursi;
- prostor i oprema;

- nenastavno osoblje;
- proces upravljanja;
- javnost rada.

Standard 4: Rezultat spoljašnje provere kvaliteta visokoškolske ustanove

Rezultat spoljašnje provere kvaliteta visokoškolske ustanove utvrđuje se na osnovu unapred poznatih i jasnih kriterijuma, od strane nadležnog tela, u skladu sa zakonom.

Rezultat spoljašnje provere kvaliteta visokoškolske ustanove utvrđuje Nacionalni savet na osnovu izveštaja Komisije.

Rezultat spoljašnje provere kvaliteta treba da bude zasnovan na unapred utvrđenim, jasnim i objavljenim kriterijumima koji se dosledno primenjuju.

Akt kojim se utvrđuje rezultat spoljašnje provere kvaliteta visokoškolske ustanove donosi se u pismenoj formi i treba da bude jasan i nedvosmislen. Taj akt treba da sadrži preporuke visokoškolskoj ustanovi o daljem postupanju u cilju obezbeđenja kvaliteta.

Ukoliko samovrednovanje nije sprovedeno u skladu sa standardima za samovrednovanje i ukoliko rezultati samovrednovanja i činjenice utvrđene tokom posete ukazuju na nizak nivo kvaliteta visokoškolske ustanove, Komisija u izveštaju o spoljašnjoj proveri kvaliteta predviđa obavezu donošenja akcionog plana od strane visokoškolske ustanove za postupak naknadnog praćenja. Ovaj akt se dostavlja visokoškolskoj ustanovi i objavljuje na sajtu Komisije.

Visokoškolska ustanova donosi plan aktivnosti za postupak naknadnog praćenja i o tome obaveštava Komisiju. Faza naknadnog praćenja može trajati najviše šest meseci od prijema izveštaja o spoljašnjoj proveri kvaliteta.

Predloženi plan aktivnosti koji donosi visokoškolska ustanova treba da bude u skladu sa preporukama sadržanim u izveštaju o spoljašnjoj proveri kvaliteta. Plan treba da sadrži izvršioca za svaku aktivnost, rok realizacije i merljive ciljeve u pogledu kontrole realizacije.

Tokom faze naknadnog praćenja visokoškolska ustanova prati i analizira predložene aktivnosti u cilju obezbeđenja kvaliteta, odnosno trajno radi na praćenju kvaliteta.

Posle realizacije svih aktivnosti predviđenih akcionim planom, visokoškolska ustanova dostavlja Komisiji izveštaj o realizaciji akcionog plana, u kome detaljno opisuje i priložima dokumentuje rezultate sprovedenih aktivnosti i postupanja visokoškolske ustanove u cilju obezbeđenja kvaliteta.

Na osnovu izveštaja o realizaciji akcionog plana, Komisija u roku od 30 dana sastavlja završni izveštaj o izvršenoj proveri ispunjavanja obaveza visokoškolske ustanove u vezi sa kvalitetom.

U završnom izveštaju koji se dostavlja Nacionalnom savetu za visoko obrazovanje, ministru nadležnom za poslove visokog obrazovanja i visokoškolskoj ustanovi, u zavisnosti od ocene rezultata realizacije akcionog plana, navodi se ili datum redovne spoljašnje provere kvaliteta u

skladu sa Standardima za spoljašnju proveru kvaliteta visokoškolske ustanove, ili datum vanredne spoljašnje provere kvaliteta visokoškolske ustanove, ili datum vanredne akreditacije visokoškolske ustanove.

Standard 5: Organizacija i učesnici postupka spoljašnje provere kvaliteta

Spoljašnja provera kvaliteta mora biti organizovana na način koji obezbeđuje unapređenje kvaliteta visokoškolskih ustanova. Učesnici u postupku spoljašnje provere kvaliteta moraju imati jasno određenu nadležnost i odgovornost.

Učesnici u postupku spoljašnje provere kvaliteta su:

- visokoškolska ustanova, njeno rukovodstvo, nastavno i nenastavno osoblje,
- Komisija,
- recenzenti,
- studenti,
- predstavnici privrede,
- međunarodni eksperti za spoljašnju proveru kvaliteta,
- Nacionalni savet za visoko obrazovanje.

Nadležnost i odgovornost učesnika u postupku spoljašnje provere kvaliteta utvrđeni su zakonom i ovim pravilnikom.

Učesnici u postupku spoljašnje provere kvaliteta postupaju na visoko profesionalan način.

Komisija obezbeđuje obuku radi usavršavanja svojih članova i recenzenata.

Komisija, pored recenzenata može angažovati i međunarodne eksperte za spoljašnju proveru kvaliteta univerziteta i akademija strukovnih studija, koji pored kriterijuma iz člana 14. stav 3. Zakona o visokom obrazovanju, treba da ispunjavaju i sledeće kriterijume:

- poznavanja područja visokog obrazovanja i nauke,
- poznavanje sistema osiguranja kvaliteta,
- iskustvo u radu tela i organizacija koje se bave praćenjem i unapređenjem kvaliteta visokoškolskih ustanova.

Posebna pažnja se posvećuje izboru recenzenata.

U cilju unapređenja spoljašnje provere kvaliteta za recenzente se mogu imenovati i strani stručnjaci.

Standard 6: Postupak spoljašnje provere kvaliteta mora biti koncipiran tako da ispunjava svoju svrhu

Postupak spoljašnje provere kvaliteta mora da bude koncipiran tako da obezbeđuje njegovu svrsishodnost u smislu unapređenja nivoa kvaliteta visokoškolskih ustanova.

Postupak spoljašnje provere kvaliteta mora da bude usmeren na unapređenje kvaliteta visokoškolskih ustanova.

Metodi i tehnike spoljašnje provere kvaliteta moraju da budu usmereni na unapređenje kvaliteta visokoškolskih ustanova.

Standard 7: Izveštavanje

Izveštaj o spoljašnjoj proveri kvaliteta treba da bude napisan jasno i razumljivo, tako da sastavni delovi izveštaja budu naznačeni.

Treba obezbediti da se sve odluke, nalazi i preporuke u izveštaju mogu lako pronaći.

Izveštaj o spoljašnjoj proveri kvaliteta treba da bude napisan jasno i razumljivo.

Sastavni delovi izveštaja su: analiza i ocena ispunjenosti standarda za spoljašnju proveru kvaliteta visokoškolske ustanove, utvrđeni nedostaci u pogledu ispunjenosti standarda za spoljašnju proveru kvaliteta visokoškolske ustanove i predlozi i sugestije za poboljšanje kvaliteta visokoškolske ustanove.

Izveštaj se dostavlja Nacionalnom savetu, Ministru i samostalnoj visokoškolskoj ustanovi.

Standard 8: Periodičnost provere

Spoljašnja provera kvaliteta visokoškolske ustanove treba da se odvija u određenom vremenskom intervalu, koji je unapred utvrđen i objavljen.

Spoljašnja provera kvaliteta je neprekidan proces koji se periodično ponavlja.

Spoljašnja provera kvaliteta studijskih programa treba da se obavlja u periodu od najmanje pet godina.

Spoljašnja provera kvaliteta visokoškolskih ustanova treba da se obavlja u periodu od najmanje osam godina.

Standard 9: Unapređenje postupka spoljašnje provere kvaliteta

Postupak spoljašnje provere kvaliteta se unapređuje i prilagođava promenama u oblasti visokog obrazovanja.

Spoljašnja provera kvaliteta se prati i analizira sa stanovišta ispunjavanja njene svrhe - unapređenja kvaliteta visokoškolskih ustanova.

Na osnovu analiza utvrđuju se mere za unapređenje standarda i postupka spoljašnje provere kvaliteta visokoškolskih ustanova.

Ukoliko rezultati samovrednovanja, ocene recenzenata, kao i analiza i ocena ispunjenosti standarda za spoljašnju proveru kvaliteta visokoškolske ustanove ukazuju na nizak nivo kvaliteta visokoškolske ustanove, sastavni deo izveštaja su i detaljna uputstva za postupak naknadnog praćenja.